



שוקה גלוטמן

סובינירים, פרחים וכו'

13.5.95 - 9.6.95



הפתיחה: שבת 13.5.95 בשעה 12:30

ליל שבת וחג 21:00 - 19:30

שבתות וחגים 14:00 - 12:30

ובתיאום טלפוני - 04-9856252/280

פקס - 04-9856275

קיבוץ כברי מיקוד - 25120

העדשה דרכה משקיף גלוטמן על המציאות שסביבו היא עדשה רחבה שמכילה תמיד יותר נתונים ופרטים ממה שניתן לצפות. כפי שהיא שוברת הירארכיות אסתטיות בין "טעם טוב" וקיטש בנאלי, היא שוברת גם את טוהר הצילום ומערבת בו חומרים לא-צילומיים. אחת העבודות המשקפות עקרון זה במיטבו היא אופן טיפולו של גלוטמן בספר ערבי להוראת הצילום שמצא בעיר נצרת. זהו תרגום לערבית של ספר שיצא לאור באנגליה. הדוגמאות המצולמות המובאות בפני הקורא לקוחות כולן מן הרחוב והנוף האנגליים והטקסט המסביר כתוב ערבית. למיפגש הזר הזה מוסיף גלוטמן, בקו-רישום צבעוניים, דימויים אוריינטליים הלקוחים מגלויות הנמכרות בחנויות לתיירים: רוכב על גמל, אישה ערביה אוזת כד, וכדומה. גלוטמן מדגיש כאן את ההיבט האנתרופולוגי של הצילום: הצילום העממי - גלויות דואר מצולמות - כמימצא המשקף את השימוש בטכנולוגיה. חתך-אורך אנתרופולוגי המתחיל בטכנולוגיה המערבית שמסבירה עצמה דרך דימויים מערביים (הבתים האנגליים), ועד לתוצרים הבנאליים ביותר של הטכנולוגיה הזו, שממחזרת, בין השאר, גם את מיתוס ה"אורינט" ומייצרת למענו סובינירים, פרחים וכו' - חלומות וזכרונות בזיל הזול.

את כל המרכיבים הללו מאחד גלוטמן ליחידה אחת בעזרת תהליך צילומי נוסף: צילום במכונת זירוקס צבעונית. מה שלא התחבר במציאות-התחבר בנייר המצולם. הזירוקס הוא טכניקה צילומית זולה ונטולת הילה אמנותית שמספקת רמת משמעות נוספת למימד הדמוקרטי ושווה הנפש של הצילום, כפי שגלוטמן מציגו. אמצעי האחדה נוסף שגלוטמן מפעיל בעבודותיו הוא האורנמנטיקה. גם האורנמנטיקה היא ביסודה קולקטיבית וחסרת ייחוד אקספרסיבי-אישי. עקרונית החשובים הם מיקצב וצורה ואת אלה היא מסוגלת להפעיל, באדישות עקבית, בכל מקום ובכל מצב. גלוטמן מנצל את תכונותיה העמידות של האורנמנטיקה ומעלה על משטחי הדימויים המצולמים בזירוקס מישור נוסף המכיל מוטיב אורגאני-אורנמנטלי דמוי עלה-שקד-עין או זרע. הצורות השקדיות הללו מתארגנות במיקצבים פרחוניים-מעגליים, ללא התחשבות במה שמונח מתחת להן. למרות ניסיונה של האורנמנטיקה להעניק מיקצב חיוני ולאמר משהו כמו: "הכל בסדר", היא אינה מצליחה להסוות את ניסיונות ההתחברות של החומרים השונים. כשמה של התערוכה - "סובינירים, פרחים וכו'", המילה-וכו' מרמזת על רצף המתמשך של ביטויי תרבות המשתקפים אחד בשני מבלי שניתן להחזירם ל"סדר הטוב" והממויין.

טלי תמיר

שוקה גלוטמן: אנתרופולוגיה של גלויות וצלם.

נקודת הפתיחה בעבודותיו של שוקה גלוטמן היא הצילום. אך הצילום לא במובנו הצרוף - כקשר הרמטי בין עין הצלם ועדשת המצלמה - אלא כמוצר חברתי שווה לכל נפש, המהווה חלק ממיצבור שלם של דימויים מודפסים. גלוטמן נפגש בצילום בנקודת האמצע שלו - במיפגש בין תרבות גבוהה, שמתנהלת על-ידי העין המתבוננת שמאחורי העדשה - עין ממינית, הירארכית, אסתטית, אינדוידואלית - לבין תרבות נמוכה שמתפתה למראות הקולקטיביים - חסרת הירארכיה, נעדרת כח ממיין, ללא משטרים אסתטיים מחייבים, מפליגה לכל עבר, לא מסרבת לקיטש, נוסטלגיה, סנטימנטאליות, בנאליה. כאן בונה גלוטמן - כשהוא שומר לעצמו את עמדת האמן הבוחר והמצרף צרופים - מיחבר של חומרים ודימויים החוצה טעמים ותרבויות. העמדה הפוליטית העולה מהמיחברים הללו קשורה לביטול ההירארכיות והעלמת קווי ההפרדה בין תוצרים צילומיים של התרבות הישראלית, למשל, לאלה של התרבות הערבית החיה בסמוך לה. או, לחילופין, טשטוש הגבולות בין תוצרים צילומיים בעלי מעמד ציבורי - כמו עיתונים, או צילומי פספורט שנלקחו מחנות צילום ("פוטו רצח") בחיפה תחתית - לבין צילומי משפחה פרטיים, יקרים ללב, כמו זה של מאיה, בתו של הצלם.

